

**POŽIADAVKY NA ŠPECIALIZAČNÚ PRÁCU
V ŠPECIALIZAČNOM ODBORE MASTER OF PUBLIC HEALTH**

**Katedra verejného zdravotníctva
Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce
Trnavská univerzita v Trnave**

TRNAVA 2023

OBSAH

ÚVOD	2
1 OBSAH ŠPECIALIZAČNE PRÁCE	3
2 FORMÁT A ŠTRUKTÚRA ŠPECIALIZAČNE PRÁCE.....	4
3 ČASOVÝ HARMONOGRAM SPRACOVANIA A ODOVZDANIA ŠPECIALIZAČNEJ PRÁCE	6
4 SPRACOVANIE NÁVRHU VÝSKUMNÉHO PROJEKTU ALEBO ŠPECIALIZAČNE PRÁCE.....	6
5 OBHAJOBA ŠPECIALIZAČNEJ PRÁCE	6
6 OKRUHY TÉM	7

ÚVOD

Účelom predložených požiadaviek nie je poskytnúť absolventom špecializačného štúdia podrobný návod, konkrétne metodické postupy ako postupovať krok za krokom pri spracovaní špecializačnej práce, či ako postupovať pri vypracovaní dizajnu štúdie a podobne.

Všetky podrobnosti uvedené v ďalších častiach je potrebné chápať, ako povinnú súčasť špecializačnej práce, no jej obsah i keď vo vopred stanovených mantineloch je plne závislý na jej autorovi. Na jeho, či jej vedomostiach, skúsenostiach a kreativite, ktoré do svojej špecializačnej práce vloží, čím obohatí ako svojich kolegov tak najmä seba a naplní ciele, ktoré sme si kládli pri zavádzaní tohto špecializačného štúdia na našej Alma Mater. Týmito cieľmi sú po prvé, rozvinúť kritické myslenie a teda objektívne a nezaujato posudzovať všetky dostupné fakty, po druhé aplikovať multidisciplinárnu povahu vedného odboru verejné zdravotníctvo do svojej každodennej praxe.

Veríme, že pri príprave a vypracovaní Vašej špecializačnej práce využijete všetky vedomosti, ktoré ste získali počas štúdia na našej fakulte a želáme Vám veľa úspechov pri jej spracovaní a obhajobe.

Predložený text neprešiel jazykovou úpravou. Za jeho posúdenie ďakujem doc. Ing. Margaréte Kačmarikovej, PhD., MPH a doc. PhDr. Daniele Kállayovej, PhD., MPH.

Za kolektív katedry verejného zdravotníctva

Peter Letanovský
garant špecializačného štúdia

1 OBSAH ŠPECIALIZAČNEJ PRÁCE

Obsah a zameranie špecializačnej práce umožňuje v porovnaní s ostatnými typmi záverečných a kvalifikačných prác uplatnenie špecifických požiadaviek na metodológiu daného vedného odboru. Z tohto dôvodu sme pre obsah záverečnej práce vybrali nasledovné typy projektov, štúdií, ktoré môžu byť obsahom špecializačnej práce, za predpokladu, že ich spracovanie bude mať vždy charakter kritického a objektívneho vedeckého hodnotenia, systematickej analýzy a jasne prezentovaných záverov.

- **Spracovanie podkladov pre medzinárodnú/národnú grantovú schému alebo návrh výskumného plánu** – zahŕňa jasne definovanú výskumnú otázku, špecifické výskumné ciele, prehľad literatúry, dizajn výskumu, metodológiu a spôsob spracovania výstupov a výsledkov, výstupy a ich uplatnenie v praxi. Výskumná otázka by mala vychádzať z pracovného zamerania absolventa štúdia a akceptovať aktuálne trendy v danej oblasti napr. meranie efektivity vybranej intervencie a pod.
Pozn. V prípade, že spracované podklady majú viacero autorov, absolvent, ktorý hodlá pre záverečnú prácu spracovať takúto tému musí jasne a písomne deklarovvať rozsah svojej práce na danom projekte ak je hlavným riešiteľom projektu. Ak nie je hlavným riešiteľom projektu, musí jeho účasť a jej rozsah jeho účasti na danom projekte deklarovvať hlavný riešiteľ projektu. O akceptovaní rozsahu práce rozhoduje kolektív katedry a garant štúdia v príslušnej fáze prípravy špecializačnej práce vid' nižšie.
- **Výskumná správa** – výskumná správa musí obsahovať analýzu špecifického verejno-zdravotníckeho problému a absolvent musí preukázať schopnosť zbierať, analyzovať a interpretovať získané údaje. Z tohto dôvodu musí mať špecializačná práca s týmto obsahom nasledovné časti: výskumná otázka, súčasný stav, dizajn výskumu, metodológia zberu údajov a spôsoby ich štatistickej analýzy, prípadne kvalitatívnej analýzy, alebo kombinácie oboch prístupov, interpretácia výsledkov, diskusia a ich uplatnenie v praxi.
- **Hodnotenie verejného zdravia** – obsahom práce je podrobné hodnotenie alebo analýza determinantov zdravia, protektívnych alebo rizikových faktorov u vybranej populácie alebo jej časti. Jednotlivé časti špecializačnej práce preto zodpovedajú zvolenému dizajnu výskumu, pričom musia vždy obsahovať deskripciu vybraného problému a jeho trendy alebo charakteristiku v čase, analýzu postupov primárnej prevencie alebo podpory zdravia a ich návrhov, výstupov pre prax. Hodnotenie môže byť spracované vo forme deskriptívnej alebo analytickej epidemiologickej štúdie alebo inej špecifickej formy hodnotenia verejného zdravia, či zdravotných potrieb komunity (napr. Health Impact Assessment, Health Needs Assessment, Health Technology Assessment, Risk Assessment atď.).
- **Verejno-zdravotnícke programy** – predmetom špecializačnej práce je návrh dizajnu programu a implementačného plánu vytvoreného programu. Z tohto dôvodu musí mať špecializačná práca s týmto zameraním minimálne nasledovné časti: manažment a organizácia programu vrátane zdroja financovania, zdroje, etické otázky, komunikácia a sociálny marketing, návrh konkrétnych inštrukcií, procesov alebo manuálov programu, evaluácia a meranie efektivity.
- **Hodnotenie efektivity verejno-zdravotníckych programov** – predmetom špecializačnej práce je hodnotenie efektivity a výstupov špecifických programov ochrany, podpory a rozvoja zdravia alebo prevencie ochorení, u existujúcich, plánovaných alebo uskutočnených verejno-zdravotníckych programov.
- **Analýza špecifickej politiky** – predstavuje syntézu existujúcich a novo zozbieraných údajov, ktoré sú zorganizované a logicky štruktúrované do takej podoby, že umožnia zodpovedať

na otázky súvisiace so zdravotnou politikou alebo verejnou politikou, a jej potenciálnymi alebo reálnymi dopadmi na verejné zdravie. Analyzuje silné a slabé stránky vybranej politiky a na základe nich prináša alternatívne riešenia pre ľudí prijímajúcich rozhodnutia. Analýza zahŕňa spracovanie rôznych informačných prameňov a rôznych typov dát (napr. literatúra, dokumenty, rozhovory, sekundárne údaje atď.). V rámci analýzy musí absolvent predložiť vlastné postupy a metodológiu, ako boli identifikované relevantné údaje a stanovená ich hodnovernosť. Súčasťou analýzy je aj jej štruktúra a organizácia.

- **Komunitná intervencia** – absolvent v rámci špecializačnej práce spracuje dizajn a vykoná implementáciu verejno-zdravotníckej intervencie vo vybranej komunite. Súčasťou takéhoto typu práce môže byť aj príprava video dokumentu o verejno-zdravotníckom probléme, internetová stránka, tréningový manuál alebo inak špecificky orientovaný produkt (napr. špecifická monografia, prípadová štúdia atď.).

2 FORMÁT A ŠTRUKTÚRA ŠPECIALIZAČNEJ PRÁCE

Špecializačná práca predstavuje druh kvalifikačnej práce, je však svojim rozsahom, obsahom a účelom špecifická. Ide o monotematickú prácu orientovanú na najvýznamnejšie alebo aktuálne témy vedného odboru verejné zdravotníctvo alebo jeho vedných disciplín. Účelom práce nie je deklarovať schopnosť študenta splniť formálne kritériá na kvalifikačnú prácu, ktoré by mal na tomto type štúdia už plne ovládať, ale jeho schopnosť triezvo a uvážlivo formulovať výskumné otázky, vyhľadávať a analyzovať dostupné informačné pramene, vytvoriť dizajn výskumu, vykonať ho a interpretovať kriticky jeho výsledky, ich dopady pre prax, vzdelávanie, či výskum v danej oblasti.

Štandardnú štruktúru špecializačnej práce tvorí päť kapitol, ktorými sú úvod do problematiky, cieľ práce, materiál/súbor a metodika, výsledky/návrhy riešení, diskusia, záver/odporúčania do praxe. Piata samostatná kapitola, môže obsahovať prílohy. V prípade, že si riešená problematika žiada iné členenie práce, študent môže použiť iné kapitoly. Obsah každej kapitoly je generický a je potrebné chápať ho ako minimálny rozsah, ktorý musí byť vždy prispôsobený konkrétnemu typu práce, tak ako sú uvedené v druhej kapitole. Minimálny obsah každej kapitoly je:

- **Úvod do problematiky:**
 - definovanie špecifického problému, ktorý bol predmetom skúmania, jeho významnosť, veľkosť, častota výskytu z pohľadu verejného zdravotníctva alebo verejného zdravia,
 - prehľad najvýznamnejších literárnych prameňov
 - koncept práce alebo metodiky a problémy pri jej spracovaní, ak je to potrebné.
- **Materiál/ súbor a metodika:**
 - podmienky a dizajn výskumu,
 - výber subjektov (použitie zdroje, metódy výberu vzoriek alebo respondentov, kritéria pre zaradenie alebo vylúčenie prípadov do výskumu),
 - popis intervencie, ak bola vykonaná,
 - systém zberu údajov (spôsob získavania údajov napr. dotazník, rozhovor, záznam, vzorka atď., spôsoby hodnotenia validity získaných údajov a identifikácia chýb),
 - analýza (spôsob testovania hypotéz, vymedzenie najvýznamnejších premenných, veľkosť vzorky, použité štatistické metódy).
- **Výsledky/návrhy riešení:**
 - jasná a systematická prezentácia výsledkov výskumu/práce na konkrétnom zadaní,

- ktorá rešpektuje a je plne v súlade so stanovenými výskumnými otázkami alebo hypotézami stanovenými pre váš výskum,
- kapitola neobsahuje interpretáciu výsledkov alebo akúkoľvek parciálnu diskusiu k zisteným výsledkom,
 - charakteristika výskumnej vzorky, počet respondentov alebo účastníkov výskumu,
 - návratnosť, ak je to pri danej metodike možné,
 - tabelárne a grafické pracovanie výsledkov,
 - identifikácia a popis najvýznamnejších zistení, bez toho aby textová časť nahrádzala alebo naopak opakovala tie výsledky, ktoré už sú spracované tabelárne alebo graficky.
- **Diskusia:**
 - silné a slabé stránky výskumnej práce, význam a prínos získaných výsledkov, popis metodologických biasov
 - porovnanie najvýznamnejších výsledkov s výsledkami predchádzajúcich výskumov,
 - vplyv výsledkov na teóriu alebo koncepčné modely popísané v úvode práce,
 - vplyv výsledkov na prax verejného zdravotníctva alebo ostatné zložky zdravotníckych, či iných príbuzných systémov a služieb,
 - vplyv výsledkov na ďalší výskum.
 - vyjadrenie k etickým otázkam a otázkam GDPR
 - **Záver/Odporúčania do praxe:**
 - **Prílohy:**
 - obsahuje podrobné materiály, ktoré pre ich rozsah nie je možné uviesť v práci, ako sú napríklad návrh dotazníka, hodnotiace škály, matrice, podporné matematické a štatistické analýzy atď.

Štandardizovaný formát špecializačnej práce:

- počet strán je minimálne dvadsaťpäť a maximálne štyridsaťpäť strán, bez príloh, prílohy nesmú presiahnuť $\frac{1}{4}$ z celkového počtu strán špecializačnej práce (teda maximálne šesť strán pri práci s rozsahom dvadsaťpäť strán alebo do jedenásť strán pri práci s rozsahom štyridsaťpäť strán),
- rozloženie strany je horný, dolný a pravý okraj 2,54 cm, ľavý okraj 3,18 cm, hlavička a päta 1,9 cm, číslo strany uvádzať v pravom spodnom rohu,
- na začiatku práce uvádzať štruktúrovaný abstrakt v slovenskom a anglickom jazyku v rozsahu do 300 slov,
- popis k tabuľkám, grafom a obrázkom uvádzať nad tabuľkou, grafom alebo obrázkom; tabuľky sa označujú nad tabuľkou, grafy a obrázky pod grafom alebo obrázkom.
Normostrana je 30 riadkov, 60 znakov, 1800 znakov vrátane medzier, riadkovanie 1,5. Text je potrebné zarovnať do bloku. Používaným typom písma je Times New Roman. Nastavené písmo je nutné používať v celom texte práce. Pre text – veľkosť písma 12, pre názvy podkapitol – veľkosť písma 14, pre názvy kapitol, na obal a titulný list – veľkosť písma 16 (veľké písmená). Nadpisy a názvy kapitol sú zarovnané vľavo, t. j. píšú sa od začiatku riadku. Za nadpismi a názvami kapitol nepíšeme bodku. Na číslovanie sa v hlavnom texte používajú len základné arabské číslice, ktoré sa na druhej úrovni a ďalších úrovniach oddeľujú bodkou (číslovanie kapitol najviac po tretiu úroveň 1.1.1),
- citácie vykonávať podľa ISO 690 (v texte názov a dátum, v zozname literatúry uvádzať literárne zdroje podľa abecedy).

3 ČASOVÝ HARMONOGRAM SPRACOVANIA A ODOVZDANIA ŠPECIALIZAČNEJ PRÁCE

- Do 30. septembra príslušného kalendárneho roka, v ktorom študent začína druhý ročník špecializačného štúdia si študent špecializačného štúdia vyberie tému svojej špecializačnej práce, ktorú bude spracovávať. Téma špecializačnej práce sa počas špecializačného štúdia sa už po tomto termíne môže meniť len na základe žiadosti o zmenu/úpravu témy schválenej garantom špecializačného štúdia.
- Garant špecializačného štúdia oznámi študentom do 30. novembra schválenie/neschválenie témy. Na základe vyjadrenia garanta špecializačného štúdia študent doplní projekt špecializačnej práce do 15. decembra v kalendárnom roku v ktorom sa uskutočňuje výučba v druhom roku špecializačného štúdia.
- Študent odovzdá spracovanú špecializačnú prácu, špecializačnú prácu na CD, analytický list, doklad o zaplatení poplatku za vydanie diplomu a prihlášku na špecializačnú skúšku podľa harmonogramu akademického roku a pokynov, ktoré študenti dostanú počas Konzultačného semináru k záverečným prácam.

4 SPRACOVANIE NÁVRHU VÝSKUMNÉHO PROJEKTU ALEBO ŠPECIALIZAČNE PRÁCE

Pred samotným spracovaním špecializačnej práce študent špecializačného štúdia spracuje návrh výskumného projektu (ak sa v kapitole ďalej uvádza „návrh výskumného projektu“ myslí sa tým aj návrh špecializačnej práce), ktorý bude obsahovať zámer výskumného projektu a návrh metodiky. Konzultácie k návrhu výskumného projektu sa uskutočňujú v rozsahu do troch mesiacov od doručenia garantovi špecializačného štúdia.

Cieľom spracovania návrhu výskumného projektu je doplnenie alebo zmena metodológie špecializačnej práce, pred jej samotnou prípravou nakoľko pre spracovanie špecializačnej práce sa neposkytuje školiteľ. Návrh výskumného projektu obsahuje

- vymedzenie výskumného cieľa, cieľov alebo praktickej otázky, ktorá má byť predmetom riešenia. Obsahom tejto časti návrhu výskumného projektu je doložiť dôležitosť a opodstatnenosť skúmanej problematiky.
- vedecký kontext a krátko sumarizuje existujúce znalosti z danej problematiky, ktoré by mali byť predmetom ďalšieho skúmania alebo praktického overovania. Účelom tejto časti nie je poskytnúť úplný prehľad dostupnej vedeckej literatúry alebo literárnu rešerš v danej oblasti, ale to aby študent demonštroval základné porozumenie danej problematike, ktorú hodlá vo svojej práci rozpracovať. Je potrebné rozsah literárnych prameňov obmedziť na nevyhnutné minimum a citovať len tie, ktoré patria v danej oblasti za najvýznamnejšie alebo ich študent považuje za najdôležitejšie. Táto časť by mala taktiež identifikovať medzery vo vedomostiach v danej oblasti a podporiť tak opodstatnenosť zvolenej témy.
- metodiku, ktorá je v návrhu výskumného projektu. Obsahuje špecificky vytvorenú metodiku, prostredníctvom, ktorej budú splnené ciele práce.

5 OBHAJOBA ŠPECIALIZAČNEJ PRÁCE

Obhajoba špecializačnej práce predstavuje záverečný krok, vo Vašom štúdiu a je nielen formálnou požiadavkou, pre jeho ukončenie, ale najmä dokladom toho, že budúci absolvent špecializačného štúdia zvládol, všetky požiadavky, ktoré by naň v jeho praxi mali byť kladené. Obhajoba

špecializačnej práce prebieha pred minimálne trojčlennou komisiou.

Samotná obhajoba záverečnej práce sa skladá z prezentácie výsledkov záverečnej práce v rozsahu najmenej desať, maximálne však pätnásť minút, po ktorej nasledujú otázky skúšobnej komisie k prednesenej problematike. Jednou zo zručností absolventa špecializačného štúdia, ktorá dokazuje jeho profesijne kvality je aj schopnosť argumentácie, syntézy, stručnej a jasnej prezentácie výsledkov svojej práce, ktorá premieňa získané poznatky do zrozumiteľnej a reprodukovateľnej formy. Z tohto dôvodu musí prezentácia práce obsahovať minimálne nasledujúce informácie:

- dôvody pre výber témy a ich opodstatnenosť, metódy práce, výsledky, diskusia odporúčania ak to daný tip práce umožňuje,
- v prípade, že je práca spracovaná v rámci výskumného projektu aj informáciu o projekte, jeho riešiteľoch a informáciu, ako spracovaná práca zapadá do celkového konceptu daného výskumného projektu.

6 OKRUHY TÉM

Študent špecializačného štúdia si pre spracovanie špecializačnej práce, znenie témy navrhuje sám, pričom zvolená téma špecializačnej práce musí byť v súlade s jedným z okruhov tém, tak ak ako sú uvedené v tejto kapitole. Okruhy pre spracovanie špecializačných prác:

- 1) duševné zdravie,
- 2) environmentálne zdravie (vrátane kontaminácia prostredia a jej vplyv na zdravie, bývania, klimatických zmien atď.),
- 3) globálne zdravie,
- 4) zdravie pri práci,
- 5) zdravie vo všetkých politikách,
- 6) sexuálne a reprodukčné zdravie,
- 7) chronické ochorenia,
- 8) prenosné ochorenia,
- 9) komunitné zdravie (vrátane detí, matiek a ostatných inak nešpecifikovaných skupín populácie atď.),
- 10) krízový manažment a ohrozenia verejného zdravia,
- 11) rovnosť v zdraví,
- 12) sociálne determinanty zdravia,
- 13) tabak a alkohol,
- 14) úrazy a ich prevencia (vrátane násillia atď.),
- 15) zdravotnícke systémy a služby (vrátane vzdelávania, riadenia zmien, kritického zhodnotenia legislatívy atď.),
- 16) životný štýl (vrátane bezpečnosti potravín a potravinového reťazca atď.)
- 17) kvalita, rovnosť a spravodlivosť služieb verejného zdravotníctva